

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2023-2028

Rok akademicki 2025/2026

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Pedagogika
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Społecznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Pedagogiki
Kierunek studiów	Psychologia
Poziom studiów	jednolite studia magisterskie
Profil	praktyczny
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	III rok, 5 semestr
Rodzaj przedmiotu	specjalnościowy
Język wykładowy	polski
Koordynator	prof. dr hab. Liliya Morska
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	prof. dr hab. Liliya Morska

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
5	30	30	-	-	-	-	-	-	3

1.2. Sposób realizacji zajęć

- ☒ zajęcia w formie tradycyjnej
- ☒ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku): egzamin**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

Brak

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE**3.1 Cele przedmiotu**

C1	Uzyskanie przez studentów wiedzy pedagogicznej przydatnej w codziennej pracy
----	--

	nauczyciela - psychologa, umożliwiającej skuteczną pracę wspierającą rozwój ucznia/wychowanka/, świadczenie pomocy nauczycielom w ich codziennej pracy wychowawczej i dydaktycznej oraz pomoc rodzicom w wychowaniu dziecka.
C2	Nabycie przez studentów kompetencji w zakresie ciągłego doskonalenia jakości swojej pracy.
C3	Uzyskanie przez studentów kompetencji komunikacyjnych, umożliwiających skuteczne i bezkonfliktowe współdziałanie z wszystkimi osobami zaangażowanymi w prowadzoną przez nauczyciela działalność edukacyjną.
C4	Kształtowanie postawy studenta jako osoby etycznej, empatycznej, otwartej, refleksyjnej, proaktywnej i w pełni odpowiedzialnej za podejmowane przez siebie zadania.
C5	Zrozumienie przez studentów istoty bycia nauczycielem – przewodnikiem dzieci i młodzieży na drodze ich wzrastania i wychowania.
C6	Zrozumienie przez studentów istoty spotkania wychowawczego – niepowtarzalnego wydarzenia.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu Student:	Odniesienie do standardu	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	Zna system oświaty: organizację i funkcjonowanie systemu oświaty, podstawowe zagadnienia prawa oświatowego, krajowe i międzynarodowe regulacje dotyczące praw człowieka, dziecka, ucznia oraz osób z niepełnosprawnościami, znaczenie pozycji szkoły jako instytucji edukacyjnej, funkcje i cele edukacji szkolnej, modele współczesnej szkoły, pojęcie ukrytego programu szkoły, alternatywne formy edukacji, zagadnienie prawa wewnątrzszkolnego, podstawę programową w kontekście programu nauczania oraz działania wychowawczo-profilaktyczne, tematykę oceny jakości działalności szkoły lub placówki systemu oświaty.	F.1.W1	K_W37
EK_02	Zna i rozumie rolę nauczyciela i koncepcje pracy nauczyciela: etykę zawodową nauczyciela, nauczycielską pragmatykę zawodową – prawa i obowiązki nauczycieli, zasady odpowiedzialności prawnej opiekuna, nauczyciela, wychowawcy i za bezpieczeństwo oraz ochronę zdrowia uczniów, tematykę oceny jakości pracy nauczyciela, zasady projektowania ścieżki własnego rozwoju zawodowego, rolę początkującego nauczyciela w szkolnej rzeczywistości, uwarunkowania sukcesu w pracy nauczyciela oraz choroby związane z wykonywaniem zawodu nauczyciela.	F.1.W2	K_W38
EK_03	Rozumie wychowanie w kontekście rozwoju: ontologiczne, aksjologiczne i antropologiczne podstawy wychowania; istotę i funkcje wychowania oraz proces wychowania, jego strukturę, właściwości i dynamikę; pomoc psychologiczno-pedagogiczną w szkole –	F.1.W3	K_W39

	regulacje prawne, formy i zasady udzielania wsparcia w placówkach systemu oświaty, a także znaczenie współpracy rodziny ucznia i szkoły oraz szkoły ze środowiskiem pozaszkolnym.		
EK_04	Zna problemy adaptacji dziecka w przedszkolu i szkole – rolę szkoły i rodziny, a także znaczenie przygotowania dziecka do nauki w szkole oraz zagadnienia związane z obowiązkiem szkolnym i dojrzałością szkolną – pojęcie, składniki i diagnozowanie.	F.1.W4	K_W40
EK_05	Rozumie uwarunkowania funkcjonowania ucznia w środowisku szkolnym: znaczenie uspołecznienia ucznia i kontaktów rówieśniczych, procesy społeczne w klasie, rozwiązywanie konfliktów w klasie szkolnej lub grupie wychowawczej, potrzebę rozwijania u dzieci, uczniów lub wychowanków kompetencji komunikacyjnych i umiejętności społecznych niezbędnych do nawiązywania poprawnych relacji; diagnozę grupy uczniowskiej i każdego ucznia oraz charakterystykę i etiologię potrzeb edukacyjnych uczniów; pojęcia integracji i inkluzji; sytuację dziecka z niepełnosprawnością fizyczną i intelektualną w szkole ogólnodostępnej, a także problemy dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu i ich funkcjonowanie, problemy dzieci zaniedbanych i pozbawionych opieki oraz szkolną sytuację dzieci z doświadczeniem migracyjnym; problematykę dziecka w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej.	F.1.W5	K_W41
EK_06	Zna zasady pracy z uczniem z trudnościami w uczeniu się; przyczyny i przejawy trudności w uczeniu się, specyficzne trudności w uczeniu się – dysleksja, dysgrafia, dysortografia i dyskalkulia oraz trudności w uczeniu się wynikające z dysfunkcji sfery percepcyjno-motorycznej oraz zaburzeń rozwoju zdolności, w tym językowych i arytmetycznych, i sposoby ich przezwyciężania; zasady dokonywania diagnozy nauczycielskiej i techniki diagnostyczne w pedagogice	F.1.W6	K_W42
EK_07	Zna i rozumie doradztwo zawodowe: wspomaganie ucznia w projektowaniu ścieżki edukacyjno- -zawodowej, metody i techniki określania potencjału ucznia oraz potrzebę przygotowania uczniów do uczenia się przez całe życie.	F.1.W7	K_W43
EK_08	Potrafi przeprowadzić diagnozę dojrzałości szkolnej dziecka oraz jej uwarunkowań środowiskowych.	F.1.U1	K_U32
EK_09	Potrafi skutecznie wspierać dziecko w procesie adaptacji do nowej sytuacji.	F.1.U2	K_U33
EK_10	Potrafi diagnozować problemy uczniów i wspierać ich w przezwyciężaniu trudności i deficytów.	F.1.U3	K_U34
EK_11	Potrafi wspierać nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.	F.1.U4	K_U35
EK_12	Potrafi wspomagać nauczycieli i rodziców lub opiekunów w rozwiązywaniu problemów wychowawczych oraz wspieraniu wszechstronnego	F.1.U5	K_U36

	rozwoju uczniów.		
EK_13	Jest gotów do nawiązywania skutecznego dialogu z uczniem, jego rodzicami lub opiekunami na temat jego rozwoju.	F.1.K1	K_K16

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Pedagogika jako nauka (przedmiot badań pedagogiki, funkcje pedagogiki, związki pedagogiki z innymi naukami, metodologia badań pedagogicznych). Naukowy status pedagogiki.
Wybrane koncepcje pedagogiczne (min. pedagogika pozytywistyczna, pedagogika krytyczna, pedagogika nowego wychowania) i ich znaczenie dla praktyki wychowania. Antropologiczne podstawy pedagogiki.
Pedagogika w kontekście przemian cywilizacyjnych. Globalizacja i kryzys ekologiczny, nowe wyzwania dla pedagogiki. Przejście od społeczeństwa industrialnego do postindustrialnego: refleksja pedagogiczna.
Edukacja w wieku cyfryzacji: refleksja pedagogiczna. Technologie informacyjne w pracy nauczyciela. Kompetencja cyfrowa nauczyciela i uczniów.
Geneza i rozwój myślenia o wychowaniu. Proces wychowania, jego struktura i funkcje. Podstawowe środowiska wychowawcze. Style i postawy wychowawcze.
Szkoła jako instytucja edukacyjna: funkcje i cele edukacji szkolnej. Modele współczesnej szkoły. Oddziaływanie wychowawcze szkoły: środowisko społeczne szkoły. Szkoła jako miejsce spotkania i wzajemnego oddziaływania nauczycieli i uczniów.
Uspołecznienie ucznia. Kształtowanie postaw i osobowości. Pozaszkolne i pozarodzinne oddziaływania wychowawcze.
Rola zawodowa nauczyciela. Prawa i obowiązki nauczycieli. Modele nauczyciela. Kompetencje zawodowe nauczyciela. Rozwój profesjonalny nauczyciela. Wypalenie zawodowe.
Rola i zadania psychologa szkolnego. Nauczyciel jako osoba wspierająca ucznia w jego rozwoju. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna. Inteligencja emocjonalna nauczyciela.
Nauczyciel w procesie komunikowania się. Style komunikowania się nauczyciela. Wychowanie jako spotkanie w dialogu. Dialog edukacyjny.
Środowisko rodzinne ucznia. Funkcjonowanie ucznia w grupie rówieśniczej. Różnorodność uczniowska.
Diagnoza pedagogiczna.
Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Zdolny uczeń. Praca z uczniem z trudnościami w uczeniu się, z trudnościami wychowawczymi.
Edukacja w kontekście kultury popularnej, wielokulturowości i ideologii konsumpcji.
Elementy prawa oświatowego oraz formalne obowiązki nauczyciela w szkole.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych

Treści merytoryczne
Pedagogika jako dyscyplina naukowa. Problemy współczesnego wychowania. Podstawowe definicje wychowania, ich systematyzacja i rodzaje. Problematyka celów wychowania – dalekich i bliskich.
Podstawowe kategorie aksjologiczne wychowania i pedagogiki. Wartości i antywartości w praktyce edukacyjnej. Wychowanie ku wartościom. Wielkie systemy wychowania: chrześcijański, neoliberalny, neokonserwatywny.
Ontologiczne podstawy pedagogiki: wychowanie/edukacja jako podstawowe kategorie poznawcze. Wychowanie a socjalizacja, edukacja, kształcenie-nauczanie. Pojęcie ukrytego

programu szkoły.
Zakres autonomii nauczyciela. Warunki skutecznego nauczycielskiego działania. Umiejętność realizacji innowacyjnych projektów edukacyjnych. Nauczyciel jako promotor zmian.
Etyka zawodowa nauczycieli. Odpowiedzialność etyczna nauczyciela. Autorytet nauczyciela.
Kultura organizacyjna szkoły. Kryzys szkoły w kontekście jej zadań wychowawczych.
Program pracy wychowawczej. Metody, umiejętności wychowawcze. Trudności wychowawcze.
Metody poznawania ucznia i całej klasy. Integracja zespołu klasowego.
Dojrzałość szkolna dziecka oraz jej uwarunkowania środowiskowe. Adaptacja dziecka do środowiska szkolnego.
Pedagogiczne uwarunkowania rozwoju języka i myślenia dziecka.
Rozwój podmiotowości indywidualnej uczniów, ich samodzielności, poczucia sprawstwa, kreatywności.
Rozwiązywanie konfliktów w klasie szkolnej lub grupie wychowawczej. Szkolny program profilaktyczny i przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom.
Specyfika pracy nauczyciela wspomagającego.
Partnerstwo szkoła – rodzina – lokalne środowisko. Organizacja zajęć terenowych i wycieczek. Wykorzystanie potencjału biblioteki szkolnej.
Media w procesie edukacyjnym.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: informacyjny, problemowy, konwersatoryjny, z prezentacją multimedialną; metody aktywizujące /w tym debaty, e-learning.

Ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją, metoda projektów (projekt wdrożeniowy, praktyczny), praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja), gry dydaktyczne.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_ 01	kolokwium	w
EK_ 02	projekt, obserwacja na zajęciach	ćw
EK_ 03	kolokwium, obserwacja na zajęciach	w, ćw
EK_ 04	projekt, obserwacja na zajęciach	w, ćw
EK_ 05	obserwacja na zajęciach, gra dydaktyczna	ćw
EK_ 06	kolokwium, obserwacja na zajęciach	w, ćw
EK_ 07	egzamin, obserwacja na zajęciach	w, ćw
EK_ 08	egzamin, obserwacja na zajęciach	ćw
EK_ 09	egzamin, obserwacja na zajęciach	ćw
EK_ 10	kolokwium, egzamin, obserwacja na zajęciach	w, ćw
EK_ 11	projekt, obserwacja na zajęciach	w, ćw
EK_ 12	obserwacja na zajęciach	ćw
EK_ 13	obserwacja na zajęciach, gra dydaktyczna	ćw

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Ćwiczenia: aktywność na zajęciach (udział w dyskusji, przygotowanie prezentacji), pozytywne zaliczenie dwóch kolokwium:

ocena 5.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100% (znakomita wiedza)
 ocena 4.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92% (bardzo dobry poziom wiedzy z drobnymi błędami)
 ocena 4.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77%-84% (dobry poziom wiedzy, z pewnymi niedociągnięciami)
 ocena 3.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76% (zadowalająca wiedza, z niewielką liczbą błędów)
 ocena 3.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68% (zadowalająca wiedza z licznymi błędami)
 ocena 2.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60% (niezadowalająca wiedza, liczne błędy)

Wykład: obecność na zajęciach (80%), egzamin w formie pisemnej:

ocena 5.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100% (znakomita wiedza)
 ocena 4.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92% (bardzo dobry poziom wiedzy z drobnymi błędami)
 ocena 4.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77%-84% (dobry poziom wiedzy, z pewnymi niedociągnięciami)
 ocena 3.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76% (zadowalająca wiedza, z niewielką liczbą błędów)
 ocena 3.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68% (zadowalająca wiedza z licznymi błędami)
 ocena 2.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60% (niezadowalająca wiedza, liczne błędy)

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	60
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego: - udział w konsultacjach - udział w egzaminie	2 2
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta: - przygotowanie do zajęć - przygotowanie do egzaminu	5 6
SUMA GODZIN	75
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

** Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.*

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Kwieciński, Z., Śliwerski, B. (red.). (2021). *Pedagogika. Podręcznik akademicki*. Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN.

Śliwerski, B. (red. nauk.). (2006). *Pedagogika*. t. 1 i 2. Gdańsk, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Hejnicka – Bezwińska, T. (2015). *Pedagogika. Podręcznik dla pierwszego stopnia kształcenia na poziomie wyższym*. Warszawa, Wydawnictwo Difin.

Literatura uzupełniająca:

Walat, W. (2021). *Teoretyczne podstawy kształcenia ogólnego. Podręcznik dla studentów pedagogiki i przyszłych nauczycieli*. Rzeszów: Wydawnictwo UR.

Benner, D. (2015). *Pedagogika ogólna: Wprowadzenie do myślenia i działania pedagogicznego w ujęciu systemowym i historyczno-problemowym*, tłum. D. Stępkowski. Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Śliwerski, B. (2010). *Myśleć jak pedagog*. Sopot: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Pearson, A. T. (1994). *Nauczyciel. Teoria i praktyka w kształceniu nauczycieli*. Warszawa: WSiP.

Robinson, K. (2015). *Kreatywne szkoły: oddolna rewolucja, która zmienia edukację*. Kraków: Wydawnictwo Element.

Petty, G. (2010). *Nowoczesne nauczanie*. Sopot: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Kawecki, I. (2009). *Rzecz o wiedzy o nauczycielskiej*. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego.

Kuźmich, K. (2015). *E-learning. Kultura studiowania w sieci*. Sopot: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Day, Ch. (2004). *Rozwój zawodowy nauczyciela*, tłumaczenie Joanna Michalak. Gdańsk: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.

Janowski, A. (2002). *Pedagogika praktyczna*. Warszawa: Wydawnictwo Fraszka Edukacyjna.

Gnitecki, J. (2007). *Wprowadzenie do pedagogiki ogólnej*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego.

Schulz, R. (2016). *Szkice z pedagogiki ogólnej*. Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.

Myszkowska-Litwa, M. (red.) (2011). *Pedagogika ogólna a teoria i praktyka dydaktyczna*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej